

Utvärdering av konserveringsmetoder för historiska dräkter

Johanna Nilsson

Sedan 2010 i oktober är jag antagen för doktorandstudier vid Institutionen för Kulturvård vid Göteborgs universitet efter att jag tog min licentiatexamen i juni. En del av forskar utbildningen utgörs av obligatoriska forskningsseminarier varannan vecka, en del av obligatoriska kurser och andra kurser man själv kan välja efter överenskommelse med handledare och examinator. Seminarierna har vi doktorander möjlighet att ventilera våra texter som ska ingå i vår avhandling som också utgör en stor del av utbildningen. Jag gör en sammanläggningsavhandling vilket innebär att jag bygger min avhandling på ett antal artiklar och själva avhandlingen utgörs av en kappa som ska hålla ihop de olika artiklarna. Processen kring att få artiklarna har dragit ut på tiden men jag räknar med att jag kommer att disputera sent nästa höst. I avhandlingsarbetet utvärderas metoder som används vid konservering av dräkt. Undersökningsmaterialet är koncentrerat till vitt siden från 1600-talet.

I en förstudie har konserveringsmetoder som förekommer inom textilkonservering i Europa samt Nordamerika inventerats, liksom vilka kriterier textilkonservatorer anser att en god konservering bör uppfylla. En inventering gjord sommaren 2010 av 22 konserveringsrapporter utförda på Abegg stiftung från konserveringen av 1600-tals dräkter kompletterar förstudien. Förstudien undersökte också om det var möjligt att testa hållbarheten i den vanligast förekommande konserveringsmetoden genom att använda olika mekaniska nötningsmetoder på accelererat åldrat siden. Studien visade att det var möjligt att använda några av de provade metoderna. Så här ser referensen ut för denna studie: Nilsson, Johanna. A survey of the most common support methods used on historical costumes, and a preliminary investigation of tests assessing the quality of conserved fabrics, *I Scientific Analysis of Ancient and Historic Textiles: Informing, Preservation, Display and Interpretation*. Postprints of the AHRC Research Centre for Textile Conservation and Textile Studies First Annual Conference 13-15 July 2004, Winchester. R. Janaway and P. Wyeth, Eds. Archetype Publications, London, (2005), s 79-85.

För att kunna testa konserveringsmetoderna behövde jag ett försöksmaterial. Därför har jag tagit fram och testat metoder för att artificiellt åldra vitt standardsilke. Det arbetet har skett i samarbete med andra forskare där vi har använt olika analysmetoder för att kunna jämföra det artificiellt åldrade silket med 1600-tals silke ur Livrustkammarens samlingar. Vi har använt oss av FTIR, SEC, aminosyraanalyser med HPCL, pH-mätningar, färgförändringsmätningar och hållfasthetstester för att hitta markörer för nedbrytning för att kunna bedöma dess likheter/olikheter när det gäller nedbrytningsgrad. Det här arbetet har lett till två artiklar och referenserna är följande: Nilsson, Johanna, Vilaplana, Francisco, Karlsson, Sigbritt, Bjurman, Jonny, Iversen, Tommy. The validation of artificial ageing methods for silk textiles using markers for chemical and physical properties of seventeenth-century silk, *Studies in Conservation* **55** (2010) 55-65 och en artikel i *Analytical and Bioanalytical Chemistry* och finns att ladda ner på DOI 10.1007/s00216-014-8361-z.

I nästa studie användes artificiellt åldrat siden som skadats på två olika sätt och som konserverades med tre olika metoder; läggsöm, förstyggn eller crepelina. De olika konserveringsmetodernas förmåga att bevara och stå emot slitage undersöktes med hjälp av dragtester. En stor del av detta arbete utfördes på Swerea IVF som är ett

Utvärdering av konserveringsmetoder för historiska dräkter **Johanna Nilsson**

textilforskningsföretag i Mölndal. Den här studien finns än så länge bara i manusform. En film på CD har producerats som beskriver hur de tre olika konserveringsmetoderna utförs.

I en annan studie undersöktes vad kriteriet estetiskt tilltalande konservering innebär för textilkonservatorer och vilka dessa kan vara. Det här arbetet gjorde jag ihop med en psykolog som är expert på subjektiva bedömningar. Samma konserveringsmetoder, dvs läggsöm, förstygn och crepelin som fanns utförda på dräkter i Hallwyls och Livrustkammarens samlingar (33 st) bedömdes utifrån fotografier. Bedömningarna gjordes i flera steg och involverade 35 medlemmar ur Svenska föreningen för textilkonservering som bla fick sortera bilderna i tre grupper efter vilken konservering de tycker är bäst, medel och sämst utifrån den estetiska upplevelsen av konserveringen. Den här studien finns än så länge bara i manusform.

Johanna Nilsson